

OMRÅDESANALYS:
Väst

Centrum - Söder - Eneborg - Högaborg - Slottshöjden

PROJEKT INOM HANDLINGSPLAN FÖR GRÖNSTRUKTUREN

HELSINGBORGS STAD
helsingborg.se

HELSINGBORG

Handlingsplanen för Helsingborgs grönstruktur beslutades av stadsbyggnadsnämnden i Helsingborg år 2014. Handlingsplanen ska, genom fysiska åtgärder, bidra till att grönstrukturprogrammets mål blir förverkligade. Områdesanalyserna är en del i arbetet med handlingsplanen.

Områdesanalys: Väst
Datum: 2016-10-28
Framtagen av: Stadsbyggnadsförvaltningen
Medverkande i processen: Kulturförvaltningen, Miljöförvaltningen, Skol- och fritidsförvaltningen, NSVA, Helsingborgshem

Foto framsida och baksida: Anders Ebefeldt, www.studio-e.se
Copyright © Helsingborgs stad 2016

Innehåll

Inledning **5**

Dagens situation **6**

Området 6

Analys **22**

Behov och utvecklingsmöjligheter 22

Referenser **24**

Hälsobacken. Foto: Fanny Rading Heyman

Inledning

Detta är en av åtta områdesanalyser som tas fram i projektet Ett grönare Helsingborg - handlingsplan för Helsingborgs grönstruktur.

Syftet är att beskriva dagens situation, kvaliteter, behov och utvecklingsmöjligheter för grönstrukturen i området. Analyserna ska ge ledning för kommande prioriteringar av gröna insatser i centralorten och vara ett kunskapsunderlag för planering och beslut kring utveckling av bebyggelse och grönstruktur.

Utgångspunkten är de riktlinjer och visioner som tagits fram i Grönstrukturprogram för Helsingborg 2014.

Läsanvisningar

Dokumentet inleds med en beskrivning av de kvaliteter och karaktärer som finns i området idag.

I nästa del identifieras viktiga behov och utvecklingsmöjligheter för grönstrukturen.

I Bilaga: *Åtgärdsförslag Väst* föreslås åtgärder som skulle förbättra grönstrukturen i området.

I samband med att olika insatser planeras och genomförs kommer dialog och vidare bearbetning av förslagen att ske.

Karta med området markerat

Området

I denna del av Helsingborg finns flera av stadens kulturhistoriska parker. Landborgen är framträdande och erbjuder vackra utblickar över Öresund. Längs den norra delen av kusten finns en kajpromenad.

Centrala staden präglas av tät stadsmässig bebyggelse och vackra kulturparker. Genom området går vandringsleden landborgspromenaden som ger möjlighet till promenad och vackra utblickar över sundet. I den nordvästra delen av området finns det längs kusten en mindre strand och en kajpromenad. I de sydvästra delarna av området ligger hamnen vilket gör det svårt att nå havet i dagsläget.

Området omfattar stadsdelarna Centrum, Söder, Eneborg, Högaborg och Slottshöjden. I området finns många äldre byggnader, restauranger, affärer och flerfamiljshus. Stora delar av området utgör riksintresse kulturmiljövård.

I de norra och centrala delarna av området finns det flera vackra kulturhistoriska parker som Slottshagen, Öresundsparken och Stadsparken.

Det finns inga naturområden inom området. Det närmsta rekreationsområdet är Pålsjö skog.

Det är brist på park främst i de södra delarna av området.

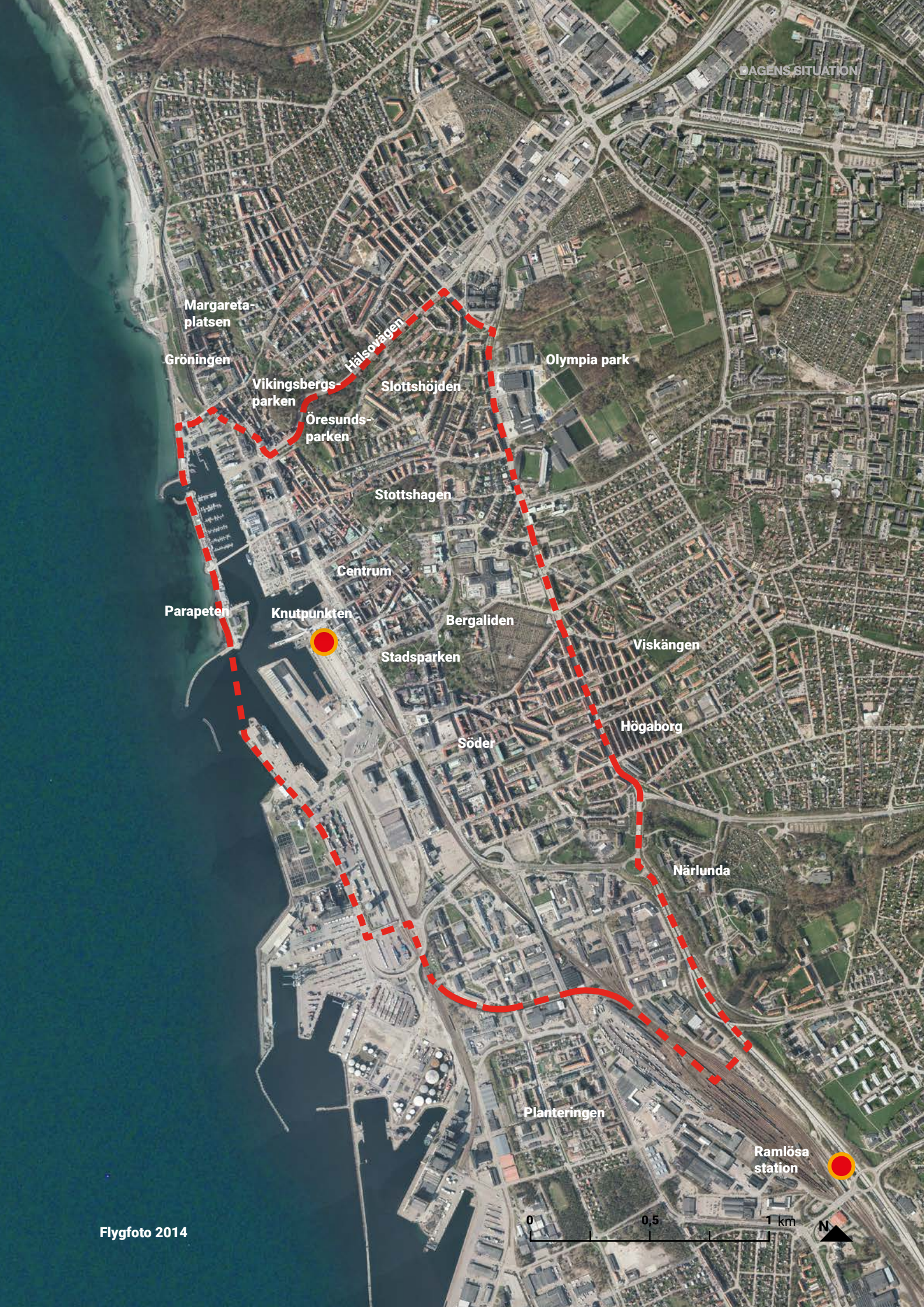
FAKTA

Områdesareal: 345 hektar

Antal invånare: 17 694 (år 2014)

Pågående planering

- Omvandling av Kungsparken med nytt gång- och cykelstråk, belysning, gallring av träd och nya planteringar ska stå klart hösten 2016.
- En ny park planeras i samband med hotell- och kongressbyggnaden på ångfärjetomten. Parken ska stå klar 2019-2020. Den kommer att utformas med stora öppna ytor och plats för lek, evenemang och konserter.
- I Slottshagen har insatser kring belysning, trygghet och lek genomförts under 2016.
- På Gåsebäcken pågår projektet ett grönare och skönare Gåsebäcken som är en del i ett omvandlingsprojekt i området. Bland annat har korsningen Kvarnstensgatan och Östra Sandgatan gjorts om till en grönare och tryggare plats.
- H+ är ett av stadens utvecklingsområden i hamnen. Ett blågrönt stråk som ska koppla samman Jordbodalen och Gåsebäcken med H+ och havet är planerat.

DAGENS SITUATION
Margareta-
platsen
Gröningen
Hälsovägen
Vikingsbergs-
parken
Öresunds-
parken
Slottshöjden
Olympia park
Stottshagen
Centrum
Parapeten
Knutpunkten
Bergaliden
Stadsparken
Viskängen
Högaborg
Söder
Närlunda
Planteringen
Ramlösa
station
Flygfoto 2014
0
0,5
1 km
N

Flygfoto 1939
På flygfotot kan man se att stora delar av området är utbyggt. De äldre kulturhistoriska parkernas träd syns tydligt.

Historik

I denna del av staden finns spår av Helsingborgs tidiga bebyggelse. Staden har haft ett strategiskt läge vid Öresund och det har funnits bosättningar i området sedan vikingatiden. Tillsammans med Helsingör hade Helsingborg en viktig roll för de tullavgifter som upptogs av den danska staden när fartyg passerade Öresund. Kärnans torn utgör den enda resten av det slott som byggdes för försvar uppe på landborgen under 1300-talet. På 1800-talet började staden utvecklas till en viktig hamn- och industristad. Under 1800-talet och i början av 1900-talet anlades flera av områdets parker. Landborgen, som består av lerskiffer och sandsten med inslag av stenkol, har haft stor betydelse för stadens och bebyggelsens utveckling. Den har utgjort ett naturligt försvar och en säker vattenkälla. Längs landborgen finns flera raviner med bäckar som har haft vattenmöllor.

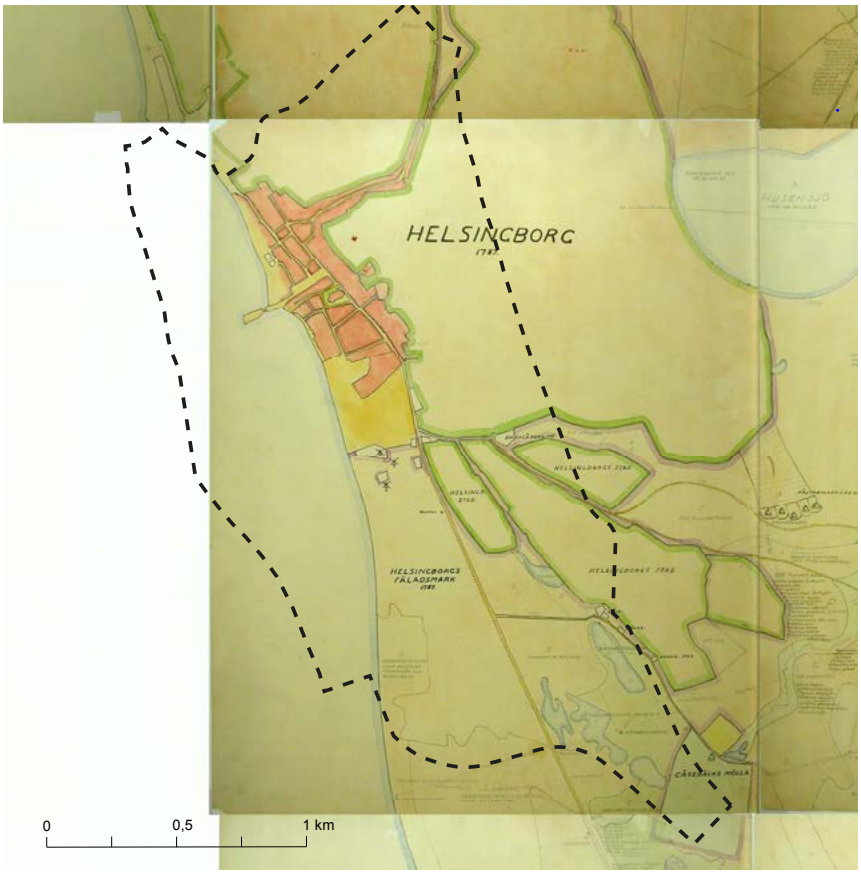
I Centrum finns den äldsta delen av Helsingborg. Här finns mycket affärer, restauranger och många gamla byggnader. Terrasstrapporna, som leder från Stortorget upp till Kärnan, invigdes 1903. En större stadsomvandling genomfördes 1999 i samband med boutställningen H99 i Norra hamnen då flera industrier flyttades från de norra delarna av stadskärnan och ersattes av bostadsbebyggelse.

Bebyggelsen på Slottshöjden och Olympia har växt fram under 1900-talet och består till största delen av flerfamiljshus.

På Söder, Eneborg och Högaborg består bebyggelsen av flerfamiljshus med både hyresrätter och bostadsrätter. På Söder finns även handel.

Kärnan. Foto: Måns Fornander

1700-talskarta, avritad av Mårten Sjöbäck på 1900-talet.

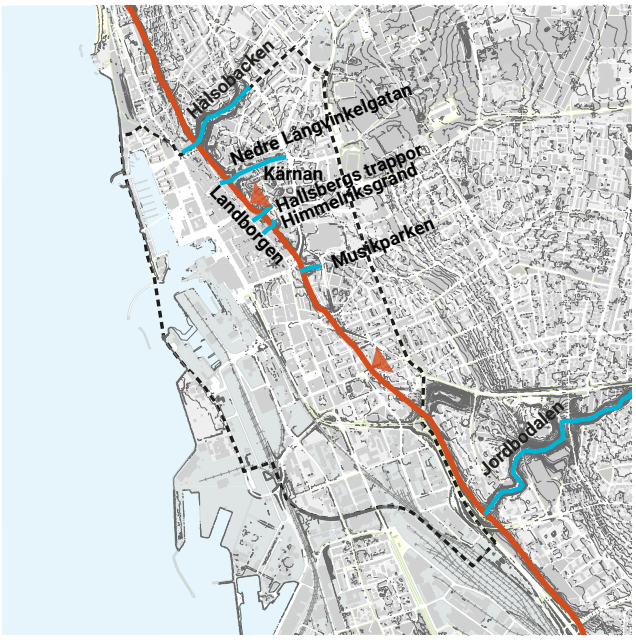
BARRIÄRER

- Absolut barriär
- Stor barriär
- Måttlig barriär
- Liten barriär
- Inhägnat område/Verksamhetsområde
- Planskild passage

Barriärer

De största barriärerna utgörs av järnvägen i den sydvästra delen av området. Nåbarheten till havet är således bristande i denna del av området.

Järnvägsgatan/Drottninggatan, Hälsovägen, Furutorpsgatan, Södra Vallgatan, S:t Pedersgatan, Kopparmöllegatan/Bergaliden och Stenbocksgatan utgör större barriärer. För barns möjlighet att röra sig inom området kan även mindre vägar utgöra barriärer.

TOPOGRAFI

- Utsikt
- Större höjdskillnader
- Landborgen
- Raviner

Topografi

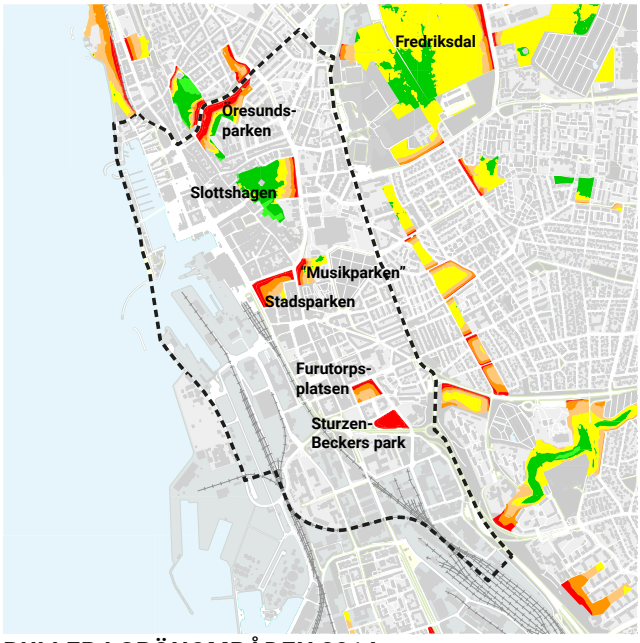
Genom området passerar landborgen vilket skapar större höjdskillnader. Från Landborgen finns värdefulla utblickar mot havet.

Det finns flera raviner i området. Ravinen som utgörs av Hälsobacken där Hälsovägen går finns i den norra delen av området. Ravinen där Långvinkelsgatan går idag är en gammal förbindelse mellan landsbygden och centrala Helsingborg. Ravinerna där trappvägarna Hallbergs trappor och Himmelriksgränd finns är gamla förbindelser mellan Kärnan/landborgsplatån och stadsbebyggelsen vid kusten. Vid Bergalidens parkanläggning, ”Musikparken” finns ytterligare en ravin med en gångväg och en bäck.

Buller i grönområden

I detta område finns värdefulla tysta miljöer (under 45 dB(A)) i Slottshagen. Tysta ljudmiljöer finns dessutom i delar av Öresundsparken och ”Musikparken”, medan de övriga delarna av parkerna är bullerstörda. Det finns även stor bullerproblematik i de södra delarna av området då både Stadsparken, Furutorpsplatsen och Sturzen-Beckers park är mycket bullerstörda. Det är således brist på tysta miljöer i de södra delarna av området.

Enligt riktlinjerna i grönstrukturprogrammet bör ljudnivån i parker understiga 50 dB(A) och i rekreationsområden 45 dB(A).

BULLER I GRÖNOMRÅDEN 2014

- <40 dB(A)
- 40-45 dB(A)
- 45-50dB(A)
- 50-55 dB(A)
- 55-60 dB(A)
- >60 dB(A)

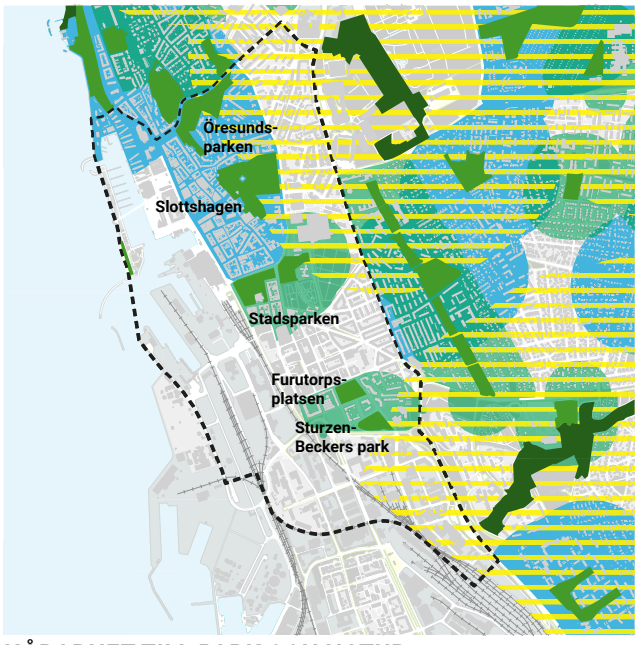
Nåbarhet till park och natur

Det är få som når ett större naturområde inom 1000 meters gångavstånd och det saknas således tillgång till natur.

I delar av området nås en områdespark eller närpark inom 300 meters gångavstånd. I de södra delarna av området är det brist på parker. Där finns mindre än 5-10 kvm grönyta per person. Det är dessutom barnrika delar som inte når park utan att passera barriär.

Även i de nordöstra delarna av området är det brist på större parker. Gröningarna utgör här viktiga komplement till parkerna.

I analysen har hänsyn tagits till barriärer i form av vägar med mer än 8000 fordon per vardagsdygn eller en hastighetsbegränsning på mer än 50 km/timme. Hänsyn har tagits för planskilda korsningar. Därav minskade buffertzoner i vissa delar.

NÅBARHET TILL PARK OCH NATUR

- Närpark inom 300 m
- Områdespark inom 500 m
- Större naturområde inom 1000 m
- Närpark/områdespark
- Större naturområde

Skånska rekognosceringskartan 1815.

Vallgraven i Öresunsparken. Foto: F. Rading Heyman

Vatten

Det finns få naturliga inslag av vatten, men i flera av parkerna finns något inslag av vatten. I Öresundsparken och ”Musikparken” finns dammar som är rester av vallgravarna kring Helsingborgs slott. I ravinen vid ”Musikparken” rinner en bäck. Sofiakällan den salinska (saltvatten) källan upptäcktes år 1889. Den är döpt efter drottning Sofia. Hälsobäcken (Helsan) som rann där Hälsovägen ligger idag kulverterades år 1900. Längs Hälsobäcken fanns det tidigare flera vattenmöllor från Fredriksdal till Öresund. Där Stadsparken ligger idag rann det tidigare en bäck.

En utmaning i området är smutsigt dagvatten som leds till havet utan att passera en damm eller annan renande/fördröjande anläggning. Bland annat sammanfaller badplatser och dagvattenledningarna. Det finns därför ett stort behov av att rena dagvattnet innan det når havet. Starkt trafikerade vägar och parkeringsplatser är hotspots vad gäller föroreningar. Exempel på åtgärder som kan förbättra reningen av dagvatten är att göra om upphöjda refuger till nedsänkta svackdiken, få in mer grönytor för dagvattenhantering och göra infiltrationsanläggningar för vattnet innan det når havet. Längs kusten finns även utmaningen med havsvattennivåhöjningen. Inom området finns det risker för översvämningar vid häftiga skyfall. Det är därför viktigt att jobba med skyfallsberedskap, t.ex. sekundära avrinningsvägar för vattnet.

Det är önskvärt att få in mer vatten i parkerna eftersom det har stor betydelse för den biologiska mångfalden. Mer naturligt utformade vatteninslag är då att föredra. Vid en eventuell ombyggnad av Hälsovägen bör möjligheten att lyfta fram Hälsobäcken utredas, så att den får rinna öppet igen.

DAGENS SITUATION
Öresunds-
parken
Slottshagen
"Musikparken"
Stadsparken
Furutorps-
platsen
VATTEN
Förslag på ny dagvattenanläggning
Vattendrag
Viktigt avrinningsstråk
Ytor för rening och fördröjning av dagvatten
Översvämningsytor vid extrem nederbörd
Områdesgräns
0
0,5
1 km
N

Landborgen. Foto: Fanny Rading Heyman

Landborgen vid Bergaliden. Foto: F. Rading Heyman

Kantzon, Stadsparken. Foto: Fanny Rading Heyman

Naturvärden

Längs stora delar av den geologiska formationen landborgens slänter finns mycket höga naturvärden och en stor artrikedom.

Trots att stadsdelen saknar större naturområden finns det andra naturvärden kopplade till de äldre träden som finns i parkerna. Flera av områdets parker har lång kontinuitet med träd, både som park och innan dess som inäga. Här finns goda livsmiljöer för lavar, mossor, svampar vilket inventeringar visar. Grova ädellövträd med hål, savflöden och död ved är värdefulla inslag. Sannolikt finns här även bra förutsättningar fladdermöss och vedlevande insekter. Blomsterplanteringar i parkerna varierar och bidrar till den biologiska mångfalden. Bra vattenbiotoper saknas dock i de flesta av parkerna.

Parkernas kantzoner är viktiga för djurlivet. Att få in mer grönska i kanten av parkerna skapar bättre förutsättningar för växt- och djurlivet.

I Himmelriksgränd växer kulturväxten Hålrot (*Aristolochia clematitis*) som troligtvis tidigare odlats på platsen. På terasstrapporna i fogarna mellan tegelstenen växer murruta (*Asplenium ruta-muraria*). Arten som är sällsynt över hela landet är knuten till kalk, antingen kalkberg eller kalkrika murar och fogar.

Värdekärnor

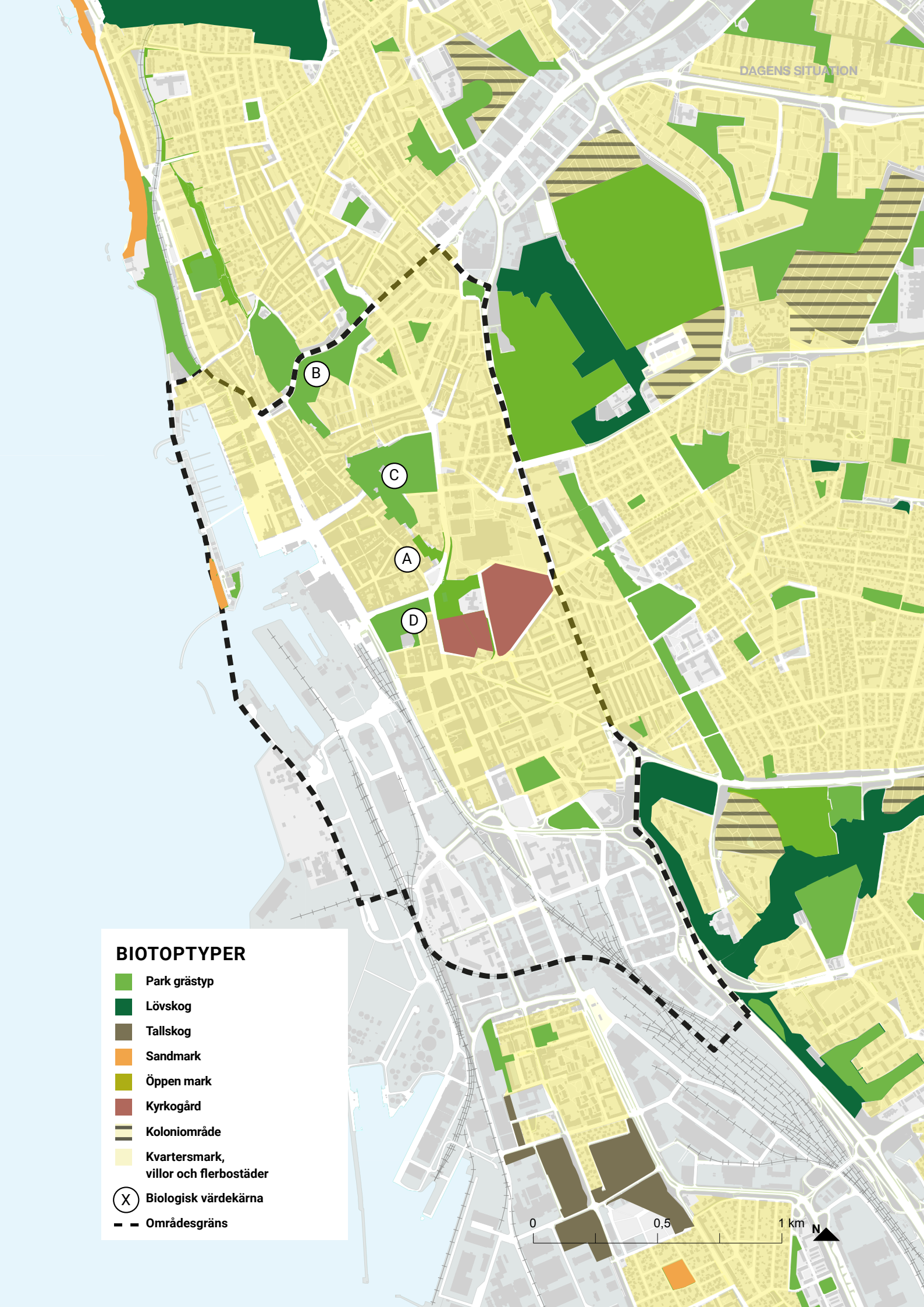
Nedan beskrivs specifika biologiska värdekärnor, se även karta s. 15:

A. Landborgen
Här finns ett stort antal sällsynta växter som solvända, fältvädd, stor blåklocka, flockarun, hästtunga, stor nunneört, smånunneört, hålnunneört, hålrot och vildlin. Den utgör en spridningskorridor i ett område med lite natur. Samtidigt korsas landborgen av flera vägar som försämrar spridningsmöjligheterna. Landborgen är av riksintresse för naturvården och viktig att skydda. Det finns problem med sykomorlönn som växer på landborgslänten och skymmer sikten. Röjning av sykomorlönn för att gynna bok, ask, ek och fågelbär görs varje år. Slåtter i vissa partier bör införas för att gynna utvecklingen av intressant flora.

B. Öresundsparken
Helsingborgs äldsta park med högvuxna lövträd, rest av vallgrav och sluttningar längs landborgen och Hälsoravinen. Höga värden knutna till lövträd och den långa kontinuiteten som parkområde utmed ravin och landborg. Fynd av vitfyle, hålnunneört, jätteticka och grynig dagglav (NT).

C. Slottshagen
Parken kring Kärnan har höga biologiska värden med sina gamla lövträd, blomrika planteringar och inslag av vatten. På Kärnans fönsternischer häckar tornfalk. Fynd av alléägglav (EN), elegant sköldlav (NT), getlav (fridlyst), grynig dagglav (NT), silkesslidskivling (VU), skillerticka (VU) och hålrot (NT).

D. Stadsparken, Bergaliden och gamla begravningsplatsen.
Här finns flera äldre träd och partier med blomplanteringar. I ravinen bakom Konsul Persson villa finns det vatten i en liten bäck samt i den gamla resten av vallgrav vid lasarettet. I stadsparken har hittats alléägglav (EN) och på den gamla rödeken växer sydlig platticka (EN). Området bör även vara intressant för fladdermöss och vedlevande insekter.

DAGENS SITUATION
B
C
A
D
BIOTOPTYPER
Park grästyp
Lövskog
Tallskog
Sandmark
Öppen mark
Kyrkogård
Koloniområde
Kvartersmark,
villor och flerbostäder
X
Biologisk värdekärna
Områdesgräns
0
0,5
1 km
N

1. Kuststråket
2. Landborgspromenaden
3. Pålsjöstråket
4. Maria-Fredriksdal
5. Ödåkra-Fria bad
6. Råå-Duvestubbe skog
7. Vasatorpsstråket
8. Stadsparken-Västergård
9. Jordbodalsstråket
10. Ramlösastråket
11. Lussebäckstråket

GRÖNA PROMENADSTRÅK

- Grönyta
- Området
- Behov av passage
- Grönstråk, befintligt
- Föreslaget grönstråk
- Landborgspromenaden

Kartan visar en vision för hur ett urval av stadens gröna stråk kan bindas samman för att möjliggöra längre gröna promenadstråk, som till stor del går genom parker och naturområden.

Gröna stråk

Kartan på s. 17 visar en huvudstruktur av gröna stråk i området. Centrala staden har byggts ut i perioder då gröna stråk inte varit en tydlig del av stadsbyggandet. Det finns därför få sammanhängande gröna stråk förutom genom parkerna.

Ett viktigt grönt stråk i området är vandringsleden landborgspromenaden uppe på landborgskanten. Längs promenaden passerar man de flesta kulturhistoriskt intressanta parkerna i centrala Helsingborg. Utblickarna mot sundet är stor kvalitet. Stadsträdgårdsmästare Arvid Bengtsson tog fram förslaget för den norra sträckan år 1959. Sträckan mellan Sofiero och Slottshagen anlades 1959-1976. Promenadens södra sträckning mot Raus kyrka och Rååns dalgång stod klar 2006. Det är viktigt att siktlinjer hålls öppna så att de inte växer igen.

Kungsparken är en långsmal park mellan Gröningen och Dunkers kulturhus. Den anlades 1999 i samband med bomässan H99 i Norra hamnen. Tanken var från början att parken skulle fortsätta ner till Hamntorget. Kungsparken är utformad med träd i asymmetrisk placering med en stor variation av arter. Grönstråket genom parken kommer att stärkas i samband med ombyggnaden som genomförs 2016.

DAGENS SITUATION
Gröningen
Fredriksdals-
platsen
Fredriksdals-
skogen
Kungsparken
Landborgs-
promenaden
Kärnan
Viskängsstråket
Parapeten
"Musikparken"
Storängen
Nya
kyrkogården
Stads-
parken
Gamla
kyrkogården
Donations-
kyrkogården
H+
Blågröna stråket
GRÖNA STRÅK
Grönområden
Föreslaget nytt grönområde enl. GP
Planskild passage
Behov av säker passage
Grönstråk, befintligt
Föreslaget grönstråk
Grönstråk som behöver stärkas
Landsborgspromenaden
Områdesgräns
Ramlösa station
0
0,5
1 km
N

Stadsparken. Foto: F. Rading Heyman

Blomsterträdgård, Slottshagen. Foto: F. Rading Heyman

Sofiakällan. Foto: F. Rading Heyman

RIKTLINJER FÖR PARK OCH NATUR

Närpark > 1ha inom 300 m gångavstånd: grön oas, lek, mötesplats, lugn och ro.

Områdespark > 5ha inom 500 m gångavstånd: promenad, blomprakt, spontanidrott, naturlek, vatten, vinteraktivitet.

Större naturområde inom 1000 m gångavstånd eller enkelt nåbart med kollektivtrafik: skogskänsla, naturupplevelse, motion.

Ur Grönstrukturprogram för Helsingborg 2014

Större parker

Det finns två större parker i området, Öresundsparken och Slottshagen.

Öresundsparken är en av stadens kulturparker och ligger på kanten till Hälsoravinen där Hälsovägen går idag. Den anlades 1877 efter utformning av trädgårdsmästare Wik. Parken var från början privat och köptes in av staden år 1900. När staden tog över parken byggdes den om efter utformning av stadsträdgårdsmästare O H Landsberg. I parken finns exotiska och inhemska träd, perennplanteringar, sittplatser, lekplats och en vallgrav med vatten som är en rest av befästningarna kring Helsingborgs slott från 1600-talet. I anslutning till vallgraven finns lusthuset ”Utkiken” från 1877. Stora delar av parken är bullerstörd. Nedanför Öresundsparken finns en park med woodlandskaraktär med uppvuxna rhododendronplanteringar, exotiska träd, gångar och ett vattenfall. Sofiakällan, den salinska (saltvatten) källan, som upptäcktes år 1889, ligger mitt i denna parkanläggning. Där Sofiakällan ligger idag fanns det i början av 1800-talet en brunnssalong och därefter en kuranstalt med värdshus. När Hälsovägen breddades 1953-1954 flyttades Sofiakällan och dess paviljong högre upp i slänten.

Slottshagen ligger uppe på kanten av landborgen. Under medeltiden fanns här stadens äldsta stadsbebyggelse. Det var först i samband med den industri- och konstutställning som hölls 1903 som stora träd flyttades hit och gångar och gräsmattor anlades. Stora delar av parken utformades under åren 1909-1911 av stadsträdgårdsmästare O H Landsberg. År 1933 planterades de formklippta bokhäckarna. I parken finns exotiska träd som ginko, tulpanträd och sibiriskt korkträd. Här finns även en blomsterträdgård, utomhusscenen Grytan, en fågeldamm med fontän och en lekplats. Vid Kärnan, tornet som utgör en rest av Helsingborgs slott från 1300-talet, finns vackra utblickar över sundet. Där finns även terrasstrapporna som byggdes 1899-1903. Slottshagen anses vara en av de främsta sekelskiftesparkerna i Sverige. I anslutning till Slottshagen ligger även Rosenträdgården. Parken är utformad med klippta idegranshäckar, rosor och blomsterplanteringar. Från parken har man en storslagen utsikt mot Öresund och Danmark.

Närparker

Det finns fyra närparker i området, Stadsparken, som tidigare kallats Krookska planteringen, ”Musikparken”, Furutorpsplatsen och Sturzen-Beckers park.

Stadsparken anlades 1873 med slingrande gångar och träddungar efter utformning av trädgårdsmästare N P Jensen. Parkens utformning gjordes om 1952 av stadsträdgårdsmästare Arvid Bengtsson. Stadsbiblioteket som ligger i den södra delen av parken invigdes 1965. Parken renoverades 2004 då entréerna förstärktes och gallring av buskar och träd genomfördes. En ny gångväg och perennplantering som avgränsar parken mot Trädgårdsgatan anlades och lekplatsen byggdes. I parken finns flera perennplanteringar, konstverk, fontän och en damm. Ett välanvänt diagonalt gångstråk, från Järnvägsgatan upp mot stadsbiblioteket, går genom parken. Det finns få fasta sittplatser men på sommaren finns här flyttbara stolar. Det saknas bra avgränsning mot Järnvägsgatan och delar av Bollbrogatan vid lekplatsen. På grund av de omgivande vägarna är Stadsparken mycket bullerstörd.

”Musikparken”, även kallad Bastionen, är parken vid konsul Perssons villa.

DAGENS SITUATION
Margaretaplatsen
Gröningen
Vikingbergs-
parken
Öresunds-
parken
Fredriksdals-
platsen
Munken
"Slottshöjds-
parken"
Fredriksdals-
skogen
S:t Jörgens
plats
Kungsparken
Slottshagen
Rosenträdgården
Parapeten
"Musikparken"
Stadsparken
Viskängen
Storängen
Furutorps-
platsen
Sturzen-
Beckers park
GRÖNOMRÅDEN
Natur
Parker
Koloniområde
Föreslaget nytt grönområde enl. GP
Områdesgräns
Station
0
0,5
1 km
N

KVALITETER

- Flera kulturhistoriskt intressanta parker med stora parkkvaliteter.
- Många gröna platser och vackra torgrum i den norra delen av området.
- Vattenkontakt och utsikter.
- Det finns två områdesparker: Slottshagen och Öresundsparken.
- Slottshagen är en rymlig, grön och tyst oas.
- Stort utbud av aktiviteter med fem områdeslekplatser och två näridrottsplatser.
- Många boende når en lekplats inom 300 meters gångavstånd.
- Landborgspromenaden erbjuder promenad med utsikt.
- Badmöjligheter finns vid Tropical beach.
- Helsingborgs trädslinga passerar Slottshagen och Öresundsparken och erbjuder möjligheten om att lära sig mer om stadsträden.

BRISTER

- Stor brist på park på Söder med liten andel grönyta per person. Stora delar försörjs endast av Furutorpsplatsen.
- Landborgen utgör en barriär på grund av höjdskillnader och skapar otrygga kvällspassager.
- Mycket bullriga parker i södra delen med parker som Furutorpsplatsen, Sturzen-Beckers park och Stadsparken.
- Större barriärer utgörs av Hälsovägen, Järnvägsgatan, Trädgårdsgatan, Furutorpsgatan, Kopparmöllegatan och järnvägen mellan söder och H+-området.
- Barnrika/täta områden i söder som saknar park.
- Södra centrala Helsingborg saknar bra koppling till havet och badmöjligheter.
- Det finns brist på lek inom 300 meters gångavstånd vid området runt sjukhuset och norr om Trädgårdsgatan i de södra delarna av centrum.
- Det finns få parkgräsplaner över 2000 kvm för spontanaktivitet. Det finns brister i stora delar av området.
- Det finns få trygga "kvällspassager" uppför Landborgen.
- Det är långt till naturområden.

Den anläggning som först utgjorde trädgård till villan anlades 1848. 1958 fick parken sin nuvarande karaktär då rhododendron planterades i ravinen, på landborgens slänter och kring vallgraven. I parkens ravin finns ett gångstråk och en bäck omgiven av rhododendronplanteringar. Det finns även flera utkiksplatser uppe på landborgen, en damm och rester av vallgravssystemet som förr omgärdade Kärnan. I den västra delen av parken ligger Konsul Perssons villa. Det finns även ett vattenfall ner mot Bergaliden som byggdes år 1954. Parkens karaktär med rhododendron bör bevaras och det är viktigt att växtligheten kring bäcken inte blir för hög.

Furutorpsplatsen anlades 1925. Parken byggdes om 1945 efter förslag av stadsträdgårdsmästare Victor Anjou. Parken omgestaltades på 1960-talet och slutet av 1970-talet då den bland annat fick en ny lekplats. En större ombyggnad genomfördes 2004 i dialog med boende i området. I parken finns en vacker körsbärslund, en stor fontän, lekplats och perennplanteringar. Det finns häckar, träd och planteringar mot flera av de omgivande gatorna. I anslutning till lekplatsen finns några dungar som möjliggör för lek. I parken finns en fritidsgård. lekredskap och inomhusaktiviteter. Under sommarhalvåret är den centrala gräsmattan en populär plats för grillning, bollspel och solbad. Bullernivån är hög i parken. Omgivande vägar utgör barriärer och det saknas bra passager över Furutorpsgatan vilket försvårar möjligheten att ta sig till parkens entréer. Furutorpsparken är en mycket viktig park eftersom det finns få andra parker i området.

Sturzen-Beckers park anlades mellan åren 1918 och 1923 i engelsk stil med gräsmattor och grusgångar. De södra delarna av parken togs bort i samband med att Malmöleden byggdes 1959.

Stora delar av parkens ursprungliga planteringar har försvunnit. I parken finns en utsläppsgård som en förskola i området använder. Det saknas aktiviteter i parken och planteringarna är enkla. Parkens läge intill Malmöleden medför att den är mycket bullerstörd.

Gröningar

I området finns fyra gröningar. Eftersom det är brist på park i delar av området utgör dessa viktiga komplement till de större parkerna.

Ute på parapeten finns badmöjligheter på sandstranden, Tropical beach. Här finns även en gräsyta, palmer och lekplats.

Fredriksdalsplatsen är utformad med sittplatser omgärdad av cirkelformade häckar och blommande körsbärsträd. Genom platsen går flera gång- och cykelstråk

I den nordöstra delen av området finns två gröningar. Båda kan upplevas som privata eftersom de ligger inne bland bostäderna.

På Munken finns sandlekplats, gungor, rutschkana, exotiska solitärträd och en parkgräsplan för spontanaktivitet. Det är en viktig yta för spontanaktivitet eftersom det är den enda som finns i området. (En parkgräsplan för spontanaktivitet är en öppen bruksgräsyta som är större än 2000 kvm.)

På den mycket lilla gröningen, "Slottshöjdsparken", finns pergola, perennplantering och lekplats. Här växer stora lönnar. Gröningen har minskats i storlek i samband med bostadsbebyggelse.

S:t Jörgens plats bör också nämnas. Det är en mindre parktorg med blomsterplanteringar, sittplatser och träd som bärapel och katsura.

DAGENS SITUATION
Fredriksdals-
platsen
Fredriksdals-
skogen
Gröningen
Vikingsbergs-
parken
Öresunds-
parken
Områdeslekplats:
Hopp i topp
Slottshagen
Parapeten
"Musikparken"
Viskängen
Storängen
Stadsparken
Områdeslekplats:
Stadslekan
Furutorps-
platsen
Områdeslekplats:
Djurparken
Sturzen-
Beckers park
AKTIVITETER
Bollplan
Lekplats
Naturpunkt
Pulkabacke
Områdeslekplats
Grönyta
Station
Odling
Idrottsplats
Vandringsled
Motionsslinga
Områdesgräns
0
0,5
1 km
N

Behov och utvecklingsmöjligheter

Området har stora kvaliteter idag med landborgen och flera vackra parker. Det finns dock brist på större parker på Söder och det finns få parkgräsplaner för spontanaktivitet.

Landborgspromenaden

Landborgspromenaden har stora kvaliteter och är ett av de få gröna stråken i området. Längs landborgen finns ett pärlband av platser. I den norra delen finns flera utkiksplatser som kan utvecklas ytterligare med ny markbeläggning och planteringar. Dessutom finns trappvägar upp på landborgen som kan stärkas med nya planteringar. Där Landborgspromenaden passerar Hälsovägen saknas det en bra passage. I den södra delen av området är landborgspromenaden delvis svårorienterad och kan utvecklas. En koppling över kyrkogårdarna Donationskyrkogården och Gamla kyrkogården skulle skapa en mer attraktiv promenad. Detta kräver dialog med kyrkogårdsförvaltningen. På sikt bör man även försöka utveckla promenaden så att en ny koppling skapas mellan Lilla Bergaliden och Slottshagen. På Söder finns i dagsläget två alternativa sträckor av landborgspromenaden. Att endast ha en sträckning här skulle förbättra orienteringen.

Stadsgrönska

Eftersom det är brist på lummighet och det finns många hårdgjorda offentliga ytor finns det behov av att utveckla stadsgrönskan för att skapa ett bättre lokalklimat och öka den rekreativa upplevelsen i stadsrummet. Fler träd och klätterväxter bör planteras in i stadsmiljön. Mindre platsbildningar kan utformas med träd och planteringar för att få in mer grönska. Det finns även ett behov av att förbättra dagvattenhanteringen exempelvis genom att bygga om upphöjda refuger till nedsänkta refuger.

Platser och stråk

Eftersom det är brist på sammanhängande gröna stråk och vistelseytor föreslås att detta utvecklas.

Genom att utveckla små platser kan man skapa vistelseytor och aktiviteter för barn och vuxna i stadsmiljön och kompensera för bristen på park. Befintliga platsbildningar som exempelvis de som finns längs Gasverksgatan kan utvecklas. Pocket parks kan placeras på hårdgjorda ytor som parkeringsplatser för att öka de gröna inslagen.

Ett promenadnät med gröna stråk och gåvänliga gaturum som binder samman platser, parker och torg bör utvecklas. Gator kan omvandlas till gröna gågator. Dessutom bör promenadmöjligheterna förbättras längs vattnet och nya sträckor tillgängliggöras längs kusten i H+. Kopplingarna mellan Söder och havet bör stärkas och gröna kopplingarna mot Närlunda och Gåsebäcken utvecklas.

Det är även viktigt att skapa några trygga förbindelser upp på Landborgen kvällstid.

Utveckla parker

Flera av parkerna i området har stora kvaliteter, men några kan utvecklas för att förbättra användningen. Det finns även behov av att kompensera för bristen på parkytor på Söder.

Bullerproblematiken i flera av parkerna, främst på Söder, behöver utredas. Det är även brist på parkgräsytor för spontanaktivitet och de ytor som finns bör utvecklas exempelvis i Sturzen-Beckers park. Det finns barnrika delar som inte når park utan att passera barriär. För att förbättra nåbarheten till parkerna bör barriäreffekterna av exempelvis Furutorpsgatan, Hälsovägen och Drottninggatan-Järnvägsgatan minskas. Det finns även behov av åtgärder för tryggheten i några av parkerna.

Dessutom kan man öka de biologiska värdena i kulturparkerna, exempelvis genom att arbeta med planteringar i kantzonerna och anlägga fler vattenbiotoper.

Kyrkogårdarna på Söder

På Söder är det brist på park och större grönytor. Däremot finns det tre kyrkogårdar: Nya kyrkogården, Donationskyrkogården och Gamla kyrkogården. Kyrkogårdarna utgör en grön resurs som skulle kunna utvecklas utifrån rekreativa värden. En dialog kring detta bör föras med kyrkogårdsförvaltningen.

Genom kyrkogårdarna bör det finnas tydliga välkomnande stråk med bra entréer. Stråken bör kopplas till andra grönstråk i staden. Längs stråken kan kvaliteter som exempelvis belysning stärkas. På gamla kyrkogården kan nya gångstigar anläggas för att öka promenadmöjligheter. Det kan i vissa fall finnas behov av nya entréer för att öka tillgängligheten. Det finns också möjlighet att genomföra åtgärder som stärker den biologiska mångfalden.

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

- Nytt grönområde
- Grönstråk
- Nytt grönstråk
- Grönstråk som behöver stärkas
- Vandringsled
- Stigar
- Elljusspår
- Säker passage för gående
- Behov av säker passage
- Entré

Referenser

Billing, Stig. Anteckningar om Helsingborgs parker, Helsingborgs stad.

Grönstrukturprogram för Helsingborg. 2014. Stadsbyggnadsförvaltningen Helsingborgs stad.

Helsingborgs raviner och dalar - ett urval. 2009. Stadsbyggnadsförvaltningen, Helsingborgs stad

Helsingborgs stad Medborgarundersökning 2014, Genomförd av CMA Research AB, December 2014

Helsingborgs stads hemsida. http://www.helsingborg.se/startsida/bo-bygga-och-miljo/bostader/bostadsomraden-och-samhallen/ (Hämtad 2016-07-18)

Naturvårdsplan för Helsingborgs kommun. 1992. Helsingborgs kommun

Richthoff, Anne. 1998. Ekologiska värden i Helsingborgs parker - Beskrivningar och åtgärdsförslag till några kulturparker och grönområden i stadens centrum. Tekniska förvaltningen, Stadsbyggnadskontoret, Utvecklingsenheten

Stadsplan 2017. Samrådshandling. Helsingborgs stad. http://kartor.helsingborg.se/stadsplan/src/index.html?appid=6c25031e10dd44d290a00e-1645b109f1 (Hämtad 2016-07-18)

Åtgärdsprogram buller 2014-2018. 2014. Helsingborgs stad.

Bergaliden. Foto: F. Rading Heyman

STADSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN
STADSMILJÖAVDELNINGEN/ÖVERSIKTSPLANEAVDELNINGEN
Kontaktcenter · Stortorget 17 · Postadress SE-251 89 Helsingborg
Telefon 042-10 50 00 · kontaktcenter@helsingborg.se
helsingborg.se

HELSINGBORG